

Walter
KARDINÁL Kasper

MARTIN
LUTHER

EKUMENICKÁ
PERSPEKTIVA

VYŠEHRAÐ

Walter Kardinal Kasper

Martin Luther. Eine ökumenische Perspektive

© 2016 Patmos Verlag der Schwabenverlag AG, Ostfildern

Translation © Helena Medková, 2017

ISBN 978-80-7429-804-2

Obsah

Různé pohledy na Luthera a proč je nám Luther cizí	11
I. Přechodné období úpadku a nového vykročení	15
II. Lutherův cíl: obnova křesťanstva z ducha evangelia	21
III. Vznik a konec konfesního věku	27
IV. Luther a duch novověku	37
V. Období ekumenismu jako znovuobjevení katolicity	45
VI. Ekumenická aktuálnost Martina Luthera	53
VII. Ekumena milosrdenství – výhled	59
Poznámky	65
O autorovi	75

Různé pohledy na Luthera a proč je nám Luther cizí

V dějinách je jen málo osobností, které ještě po pěti stoletích přitahují své stoupence i odpůrce tak magicky jako Martin Luther. Jeho obraz se ovšem během těchto pěti století proměňoval: Luther byl považován za reformátora, za církevního otce protestantismu, za průkopníka racionalismu a svobodomyšlnosti, za statečného hrdinu německého národa a za mnoho jiného. Jak už bylo řečeno: Existuje tolik pohledů na Luthera, kolik o něm bylo napsáno knih.¹

Pro katolíky byl Luther dlouhou dobu prostě a jednoduše heretik, který zavinil rozkol západní církve se všemi jeho neblahými, dodnes trvajících důsledky. Ta doba už je prakticky za námi. Katolické luterské bádání dvacátého století přineslo v chápání Luthera významný obrat; dnes se uznává, že Lutherův cíl byl vpravdě náboženský, vina na rozkolu v církvi je posuzována spravedlivěji a ve znamení ekumeny byly převzaty některé jeho názory, v neposlední řadě jeho kostelní písně.² Tento pohled sdíleli i poslední papežové; naposledy se k němu přihlásil papež Benedikt 23. září 2011 v projevu proneseném v kapitulním sále augustiníanského kláštera v Erfurtu, kde

Luther složil řádové sliby. Pro mnohé se už Luther stal téměř společným církevním otcem.

Četná stanoviska vydaná k jubilejnímu roku 2017, pětistému výročí reformace, tak daleko nejdou. Všechna sice odrážejí proměnu v ekumenickém chápání Luthera, zároveň ovšem konstatují, že mezi církvemi dosud existují kontroverzní otázky.³ Právem tedy mnozí křesťané očekávají, že nás jubileum reformace v roce 2017 ekumenicky přiblíží k žádoucí jednotě. Nesmíme toto očekávání zklamat.

Luther sám nebyl ekumenik. Na konci svého života už nepovažoval spojení s Římem za možné. Sotva by si byl pomyslel, že katoličtí křesťané budou někdy při bohoslužbách zpívat jeho kostelní písně, těžko si mohl představit, že povedeme dialog s Židy, o nichž se vyjádřil způsobem pro nás vrcholně trapným, nebo s muslimy, jimž také nebyl ve svých spisech proti Turkům právě nakloněn, nebo s novokřtěnci (dnes baptisty a menonity), pronásledovanými v jeho době jak ze strany evangelíků tak katolíků. To, že je Luther naší době cizí, má ještě hlubší kořeny. Otázky, jimiž se zabýval, jsou už dnes pro mnoho křesťanů, a to i pro mnoho praktikujících členů obou církví, naprosto nesrozumitelné. V případě katolíků se to týká odpustků, v případě evangelíků ospravedlnění hříšníka. Ve světě, kde se Bůh stal téměř cizincem, znějí oba pojmy pro řadu lidí jako cizí slova. A úplně to platí o slově církev, které je dnes pro

mnohé – ještě více než už tehdy pro Luthera – slo-
vem zcela *slepým a nezřetelným*.⁴

Než začneme mluvit o Lutherově aktuálnosti pro dne-
šek, musíme se zabývat jeho osobností a dílem, aby-
chom ho pak mohli zařadit do proměněné situace
obou církví a do ekumeny. Musíme si přitom uvě-
domit, jak cizí je pro nás nejen svět, v němž Luther
žil, nýbrž i Lutherovo poselství. Rád bych vyslovil
a na následujících stránkách odůvodnil tezi: Právě
v tom, jak je nám Martin Luther se svým poselstvím
vzdálený, spočívá jeho ekumenická aktuálnost.

O autorovi

Walter kardinál Kasper, nar. 1933, Dr. theol., profesor dogmatiky, 1989–1999 biskup diecéze Rottenburg-Stuttgart, 2001 povýšen na kardinála, 2001–2010 prezident Papežské rady pro podporu jednoty křesťanů a Komise pro náboženské vztahy k židovství, člen Kongregace pro nauku víry a Kongregace pro orientální církve.

Walter kardinál Kasper je hlavním autorem prvního svazku „Katolického katechismu pro dospělé“ (*Katholischer Erwachsenenkatechismus*) a hlavním editorem třetího vydání „Lexikonu pro teologii a církve“ (*Lexikon für Theologie und Kirche*). K jeho četným dalším teologickým publikacím patří mj.:

Der Gott Jesu Christi;

Jesus, der Christus;

Einführung in den Glauben;

Theologie und Kirche (2 svazky);

Katholische Kirche. Wesen – Wirklichkeit – Sendung;

Wege zur Einheit der Christen. Schriften zur Ökumene I (Gesammelte Werke 14);

Einheit in Jesus Christus. Schriften zur Ökumene II (Gesammelte Werke 15).

Jeho sebrané spisy vycházejí v nakladatelství Herder ve Freiburgu.

Papež František ve své první promluvě po modlitbě Anděl Páně doporučil četbu Kasperovy knihy „Milosrdenství. Základní pojem evangelia – klíč křesťanského života“ (*Barmherzigkeit. Grundbegriff des Evangeliums – Schlüssel christlichen Lebens*, Freiburg i. Br. 42012). Jako pomůcka k teologickému pochopení pontifikátu papeže Františka vyšla v roce 2015 Kasperova kniha „Papež František – revoluce něhy a lásky. Teologické kořeny a pastorační perspektivy“ (*Papst Franziskus – Revolution der Zärtlichkeit und der Liebe. Theologische Wurzeln und pastorale Perspektiven*, Stuttgart 2015). Z dřívějšího Kasperova díla vyšla ve Vyšehradu roku 1996 v českém překladu kniha „Dogma pod Božím slovem“ (*Dogma unter dem Wort Gottes*).

Edice Teologie

Walter kardinál Kasper

MARTIN LUTHER
Ekumenická perspektiva

Z německého originálu Martin Luther.
Eine ökumenische Perspektive,
vydaného nakladatelstvím Patmos Verlag
der Schwabenverlag AG, Ostfildern
roku 2016, přeložila Helena Medková
Typografie Zbyněk Kočvar
Vydalo nakladatelství Vyšehrad, spol. s r. o.,
v roce 2017 jako svou 1604. publikaci
Vydání první. AA 1,97. Stran 80
Odpovědný redaktor Jaroslav Vrbenský
Vytiskla Těšínská tiskárna, a. s.
Doporučená cena 198 Kč

Nakladatelství Vyšehrad, spol. s r. o.
Praha 3, Víta Nejedlého 15
e-mail: info@ivysehrad.cz
www.ivysehrad.cz

ISBN 978-80-7429-804-2